

Kommunstyrelseförvaltningen

Clara Lebedinski Arfvidson, 0611-348906
clara.lebedinski.arfvidson@harnosand.se

Yttrande: Betänkandet SOU 2020:27 Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning

Sammanfattning

Härnösands kommun är inte remissinstans för Utredningen om uppföljning av minoritetspolitikens slutbetänkande *Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning* (SOU 2020:27). Kommunen har dock valt att bidra med sina synpunkter på de delar av innehållet i slutbetänkandet som kommunen uppfattar som relevanta för kommunens framtida utveckling av ett minoritetspolitiskt arbete.

Härnösands kommun är överlag positiv till utredningens slutsatser och förslag. Kommunen tillstyrker förslaget om att Institutet för språk och folkminnen (Isof) ska överta Länsstyrelsens uppdrag och förslaget om att Sametingets uppdrag ska renodlas. Även förslaget att Isof och Sametinget ska bistå med rådgivning, metodstöd, utbildning och liknande stöd till myndigheter och andra aktörer tillstyrks av Härnösands kommun.

Härnösands kommun uppskattar att utredningen har lyft behovet av ökat stöd och kunskapshöjande insatser även till kommuner som inte ingår i förvaltningsområden. Kommunen ställer sig positiv till de förslag som utredningen har lagt fram som i förlängningen kan leda till ökad tydlighet och samordning i det minoritetspolitiska arbetet på lokal nivå. Till exempel omvandlingen av delområdena till delmål och en utveckling av webbplatsen minoritet.se ser Härnösands kommun positivt på.

Beskrivning av ärendet

Regeringen beslutade den 23 augusti år 2018 att tillkalla en särskild utredare för att analysera och föreslå hur ansvaret för samordning, utveckling och uppföljning av minoritetspolitiken ska organiseras i fortsättningen. Detta i syfte att skapa en ändamålsenlig organisering av uppgifterna, och därigenom stärka det minoritetspolitiska arbetet.

Utredningen tog namnet Utredningen om uppföljning av minoritetspolitiken. Utredningens slutbetänkande *Högre växel i minoritetspolitiken – stärkt samordning och uppföljning* (SOU 2020:27) fokuserar på organiseringen av minoritetspolitiken på nationell nivå och hur denna ska bli mer ändamålsenlig. De förslag som utredningen lägger fram har inte en direkt påverkan på kommunerna. Först i förlängningen får förslagen konsekvenser för kommunens verksamheter och minoritetspolitiska arbete.

Härnösands kommun är inte remissinstans för utredningen. Kommunen har valt att bidra med sina synpunkter på de delar av utredningens innehåll som kommunen uppfattar som relevanta för dess framtida utveckling av ett minoritetspolitiskt arbete.

Härnösands kommuns synpunkter

Nedan följer Härnösands kommuns yttrande:

Delområdena ersätts med delmål

Härnösands kommun ställer sig bakom utredningens bedömning att de minoritetspolitiska delområdena ska ersättas med delmål. Härnösands kommun delar utredningens uppfattning att styrningen och uppföljningen av minoritetspolitiken bör tydliggöras genom en uppföljningsstruktur baserad på delmål snarare än delområden. Denna förändring skulle kunna ha positiva effekter även på kommunernas arbete med minoritetspolitik. Tydligt formulerade delmål har potential att ge en riktning för och stöd i arbetet – inte bara för statliga myndigheter – utan även för kommuner med låg erfarenhet av minoritetspolitiskt arbete.

Förslag till delmål

Härnösands kommun ställer sig positiva till de fyra delmål som utredningen föreslår. Härnösands kommun uppfattar delmålen (1) frihet från diskriminering och annan negativ särbehandling, (2) inflytande och delaktighet, (3) kulturell identitet och (4) levande minoritetsspråk som ändamålsenliga och att de ger en tydlig riktning för arbetet. Härnösands kommun delar även utredningens uppfattning att ett särskilt jämlikhetsmål inte bör införas. Härnösands kommun ser en risk att ett specifikt jämlikhetsmål skulle kunna bli mer förvirrande än klargörande, då – som utredningen påpekar – jämlikhet är det övergripande målet för minoritetspolitiken i sin helhet.

Institutet för språk och folkminnen ska överta länsstyrelsens uppdrag

Härnösands kommun tillstyrker förslaget att Institutet för språk och folkminnen ska överta länsstyrelsens uppdrag. Härnösands kommun ser det som logiskt att ansvaret för de nationella minoriteterna judar, romer,

sverigefinnar och tornedalingar, samt språken finska, jiddisch, meänkieli och romani chib ligger under Institutet för språk och folkminnen (Isof). Härnösands kommun menar att myndighetens samlade erfarenheter och kunskaper om minoritetsrättigheter och språkliga rättigheter skulle utgöra ett mycket välkommet och värdefullt stöd. Utredningen påpekar att erfarenheten och kunskaperna hos Isof om frågor som rör kommuner och regioner är begränsad. Härnösands kommun menar dock att Isof har alla möjligheter att bygga upp sådan kompetens i lyhörd dialog med kommuner och regioner. Detta under förutsättning att myndigheten tilldelas tillräckliga resurser för att kunna bygga denna kompetens för att sedan vara ett kompetent och reellt stöd för kommuner både inom och utanför förvaltningsområdena.

Sametingets roll ska renodlas

Härnösands kommun tillstyrker förslaget att Sametingets roll ska renodlas till att bevaka frågor som rör samiska rättigheter och samiska språkets utveckling. Härnösands kommun uppfattar det som positivt att Sametinget i utredningens förslag får större frihet att utforma sin verksamhet och att göra prioriteringar i arbetet med samers rättigheter och samiska.

Övergripande syfte med uppdraget

Härnösands kommun ställer sig positiva till utredningens förslag till övergripande syften för Institutet för språk och folkminnen och Sametingets övergripande uppdrag. Härnösands kommun ser särskilt positivt på att utredningen lägger märke till behovet av insatser i kommuner och regioner som inte ingår i förvaltningsområden. Härnösands kommun ser det som naturligt att uppföljningsmyndigheterna ska arbeta utifrån ett rättighetsperspektiv, och håller med utredningen om att ett handfast och konkret stöd är nödvändigt för att även kommuner med låg kunskap och erfarenhet av minoritetsfrågor ska kunna ha ett fullgott arbete.

Verka för kunskap och förståelse

Härnösands kommun ställer sig positiva till förslaget att uppföljningsmyndigheterna ska verka för ökad kunskap och förståelse för de nationella minoriteterna. Härnösands kommun delar utredningens uppfattning att kunskapen om minoritetsrättigheterna och varför de finns är låg. Att kommuner och regioner får en djupare kunskap om minoriteterna och deras historiska och nutida situation i Sverige är önskvärt. Ökad kunskap kan potentiellt stärka kommunernas förmåga att, förutom att arbeta för minoriteters rättigheter, uppmärksamma och hantera alla former av rasism och fientlighet i det lokala.

Främja samverkan

Härnösands kommun ställer sig positiva till förslaget att Institutet för språk och folkminnen ska tillhandahålla en struktur för, och i övrigt

främja, samverkan och erfarenhetsutbyten mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer. Som utredningen påpekar finns ett behov av ökad samverkan mellan olika aktörer för att åstadkomma långsiktighet i det minoritetspolitiska arbetet. Små kommuner – särskilt små kommuner som inte är förvaltningsområde – har begränsade ekonomiska resurser att avsätta för minoritetspolitiskt arbete. Oavsett ekonomi ska dock samtliga kommuner leva upp till lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Som utredningen påpekar skulle en ökad samverkan mellan kommuner möjligen göra den ekonomiska bördan lättare, och därigenom skulle det lokala arbetet kunna få en skjuts framåt. Även frågans status skulle eventuellt kunna höjas, eftersom ”gruppträck” kan göra att frågan hamnar högre på den kommunala dagordningen.

Stöd till myndigheter och andra offentliga aktörer

Härnösands kommun tillstyrker förslaget att Institutet för språk och folkminnen och Sametinget ska bistå med rådgivning, metodstöd, utbildning och liknande stöd till myndigheter och andra aktörer. Härnösands kommun delar utredningens uppfattning att genomförandet av minoritetsrättigheter skulle kunna ta steg framåt om kommuner får effektivt stöd i sitt arbete. Att få tillgång till kvalitetssäkrat material och metoder via Institutet för språk och folkminnen och Sametinget skulle ha stort värde och förenkla arbetet avsevärt. Härnösands kommun vill dock understryka att positiva effekter för kommunernas arbete endast kan uppnås om det material och de metoder som sprids av myndigheterna är relevanta i relation till de uppdrag som olika aktörer har. De särdrag som olika verksamheter (kommunala, regionala, ideella etc.) har måste alltså tas i beaktande när materialet och metoderna utformas.

Ansvar för webbplatsen minoritet.se

Härnösands kommun ser positivt på förslaget att Institutet för språk och folkminnen ska överta ansvaret för webbplatsen minoritet.se från Sametinget. Härnösands kommun håller med utredningen om att det vore bra om webbplatsen utvecklades till att bli en tydlig och pedagogisk plattform för tillgängliggörande av metoder, material och generell information som är relevant för olika aktörer om minoritetspolitiken.

Härnösands kommun har i övrigt inga synpunkter på utredningens innehåll och förslag. Härnösands kommun ser fram emot en utveckling av minoritetspolitiken och kommer efter bästa förmåga bidra till att de långsiktiga minoritetspolitiska målen uppfylls.

Clara Lebedinski Arfvidson